

“... ”

1) 7252 sayılı “Dijital Mecralar Komisyonu Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 6. maddesiyle 4857 sayılı Kanuna eklenen geçici 11. maddenin birinci fıkrasındaki “Manisa ili Soma ilçesinde”, “yer alan Işıklar, Atabacası ve Geventepe ocaklarında”, “13/5/2014 tarihinde meydana gelen maden ocağı kazası sonrasında” ve “kıdem tazminatını ve/veya iş sözleşmesinin bildirim şartına uyulmaksızın feshinden kaynaklanan” ibarelerinin Anayasa’ya Aykırılığı

Cumhuriyet tarihinin en büyük iş kazası 13 Mayıs 2014 tarihinde Soma’da Soma Kömürleri A.Ş.’ye ait Eynez Ocağı’nda yaşanmış 301 madenci yaşamını yitirmiştir. Yaşanan üzücü kazanın ardından ilgili şirkette çalışan işçilerin iş sözleşmelerinin şirket tarafından feshi nedeniyle ücret, izin ücreti, kıdem tazminatı ve ihbar tazminatı alacakları ortaya çıkmıştır.

Soma Kömürleri A.Ş.’nin borçları nedeniyle firmanın taşınır ve taşınmaz mallarına konan haciz kararları nedeniyle Eynez Ocağı’nda çalışan ve iş akitleri sonlanan işçilerin alacaklarının bir kısmı ödenmiş, ancak diğer ocaklarda çalışan işçilerin ücret ve tazminatları ise ödenmemiştir.

Işıklar, Atabacası, Geventepe ocakları iş kazasının gerçekleştiği Eynez ocağı ile aynı işletmecinin faaliyet gösterdiği ocaklardır. Dört ocak da Soma Kömür İşletmeleri A.Ş. tarafından işletilmektedir. İş kazasının gerçekleştiği maden ocağında “hizmet alım sözleşmesi” yoluyla faaliyet gösterdiği için yargı kararları gereği Türkiye Kömür İşletmeleri A.Ş. (TKİ) üst işveren olarak kabul edilmiş bu nedenle yasa kapsamına girmeden TKİ tarafından başvuru yapan her işçiye ödemesi yapılmıştır. Diğer üç ocak rödovans kapsamında olduğu değerlendirilerek yargı kararları gereği TKİ’nin sorumlu olmadığı kabul edilmiş ve bu ocaklarda çalışan işçilere TKİ tarafından ödeme yapılmamıştır.

7252 sayılı Yasanın 6. maddesiyle 4857 sayılı Yasaya eklenen geçici 11. madde ile Manisa ili Soma İlçesindeki 3213 sayılı Kanun kapsamındaki rödovans sözleşmeleri kapsamında yer alan Işıklar, Atabacası ve Geventepe Ocaklarında çalışan ve 13/5/2014 tarihinde meydana gelen maden ocağı kazası sonrasında iş akitleri feshedilen maden işçilerinin hak kazandıkları kıdem tazminatı ve ihbar önel süresine uymama nedeniyle ortaya çıkan ihbar tazminatları alacaklarının yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içerisinde TKİ’ye başvurmaları şartıyla TKİ tarafından ödenmesi ve söz konusu tazminatların rödovans sözleşmelerinin tarafı olan şirketlerden tahsil edilmesi, edilememesi halinde de ilgili şirketlerin yönetim kurulu üyelerine rücu edilmesi öngörülmüştür.

Öncelikle, söz konusu yasal düzenleme, mekânsal bir sınırlama olarak Manisa ili Soma ilçesini getirmesi nedeniyle Anayasa’nın 2. maddesindeki sosyal hukuk devleti ilkesine aykırılık taşımaktadır. Anayasa Mahkemesi, 2015/67 Esas ve 2016/21 sayılı kararında sosyal hukuk devleti ilkesini ve bu ilkenin devlete getirdiği yükümlülükleri şöyle tanımlamaktadır: “Anayasa’nın 2. maddesinde nitelikleri belirtilen sosyal hukuk devleti; insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, kişilerin huzur, refah ve mutluluk içinde yaşamalarını güvence altına alan, kişi hak ve özgürlükleriyle kamu yararı arasında adil bir denge kurabilen, çalışma hayatını geliştirmek ve ekonomik önlemler olarak çalışanlarını koruyan, onların insan onuruna uygun hayat sürdürmelerini sağlayan, milli gelirin adaletle uygun biçimde dağıtılması için gereken önlemleri alan, sosyal güvenlik hakkını yaşama geçirebilen, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak sosyal adaleti ve toplumsal dengeleri

gözeten devlettir. Çağdaş devlet anlayışı, sosyal hukuk devletinin tüm kurum ve kurallarıyla Anayasa'nın özüne ve ruhuna uygun biçimde kurularak işletilmesini, bu yolla bireylerin refah, huzur ve mutluluğunun sağlanmasını gerekli kılar.”

Anayasanın, “adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı sosyal bir hukuk devleti” ilkesi, konumuz açısından özellikle önemlidir. Anayasa Mahkemesi 2015/67 Esas ve 2016/21 sayılı kararında sosyal devlet ilkesinin geniş bir yorumunu yaparak bu yönde devletin sosyal hakları geliştirme yükümlülüğü olduğunu vurgulamıştır. Kararda “sosyal hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, kişi hak ve özgürlükleriyle kamu yararı arasında adil bir denge kurabilen, çalışma hayatını geliştirmek ve ekonomik önlemler alarak çalışanlarını koruyan, onların insan onuruna uygun hayat sürdürmelerini sağlayan”, “güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak sosyal adaleti ve toplumsal dengeleri gözetən” devlet olarak tanımlanmıştır.

Yasama organı, Anayasa hükümleri arasında yer alan “sosyal devlet” ilkesini sosyal haklarla ilgili yasal düzenlemeler yaparken esas almak zorundadır. Anayasa'nın “Temel Haklar ve Ödevler” başlıklı ikinci kısmının üçüncü bölümünde öngörülen sosyal ve ekonomik haklar; herkes, her işçi ya da her çalışan için geçerlidir. Yine Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Türkiye'nin de taraf olduğu 2 Haziran 1982 tarihli 158 No'lu Hizmet İlişkisine Son Verilmesi Sözleşmesi'nin kıdem tazminatına ilişkin 12. maddesi de, bu hakkı, hizmet ilişkisine son verilen her işçiye ilişkin olarak güvenceler. Hukuk devleti ilkesi çerçevesinde aynı durumda olan başka yurttaşların da söz konusu haktan yararlanmalarının sağlanması gerekirken, bu hakkın sadece Soma ilçesi ile sınırlı tutulması, Türkiye'de aynı durumda olan diğer işçiler açısından tanınmaması sosyal hukuk devleti ilkesini zedeleyen bir düzenlemedir. Bu nedenle söz konusu ibarenin iptali gerekir.

Aynı şekilde mekan açısından kısıtlama getiren “Manisa ili Soma İlçesi” ibaresi, Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesini zedelemektedir. Anayasa Mahkemesi'nin ifade ettiği üzere; “[Eşitlik ilkesi] ile güdülen amaç, benzer koşullar içinde olan, özdeş nitelikte bulunan durumların yasalarca aynı işleme uyruk tutulmasını sağlamaktır.” (AYM, 13.04.1976 tarih ve 1976/3 E.; 1976/3 K. sayılı Karar). Yine AYM'ye göre; “Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir” (AYM, E.S.:2006/11, K.S.:2006/17, K.T.: 7.2.2006). Eşitlik ilkesinin ihlal edilip edilmediği hususunun tespitinde, somut olayda yapılan ayırımın haklı bir nedene dayanıp dayanmadığı noktası dikkate alınır: “Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen eşitlik, mutlak anlamda bir eşitlik olmayıp, ortada haklı nedenlerin bulunması halinde, farklı uygulamalara imkan veren bir ilkedir” (E.S.:1985/11, K.S.:1986/29, KT:11.12.1986). Kaldı ki, sosyal devlet gerekleri, fırsat ve olanak eşitliğini sağlama yükümlülüğünde somutlaştığından, aynı meslek kategorisi içinde ayrımcılık yaratacak düzenlemeler bir yana, yasa yoluyla eşitlik ilkesini pekiştirici önlemleri de kapsamına almaktadır.

3213 sayılı Kanun kapsamında devlet mülkiyetinde olan madenlerin bulunması ve çıkarılması faaliyetlerinde bulunmak amacıyla rödovans sözleşmesi imzalayarak madencilik faaliyetinde bulunan firmalar ile devletin bu alanda kurmuş olduğu kamu tüzel kişiliği arasındaki ilişki hukuki bakımdan üst işveren alt işveren ilişkisinin özel bir türü olan kiralama sözleşmesidir. Bu tür sözleşmeler çerçevesinde yapılan rödovans sözleşmelerinden kaynaklanan alt işveren yükümlülükleri bütün sözleşmeler açısından aynı niteliktedir. Bu çerçevede bu tür sözleşme kapsamında olan bütün işletmeler de kanun önünde aynı statüde bulunan tüzel kişiliklerdir. Dolayısıyla, sadece bir ilin bir ilçesinde yapılan sözleşmelerin

kapsamında olan işçiler açısından ayrı bir düzenleme yapılması, diğer illerde madencilik alanında faaliyet gösteren firmalarla yapılmış olan rödovans sözleşmelerinin kapsam dışı bırakılması ve diğer işletmelerde çalışan işçilerin yasanın kapsamı dışında bırakılması, aynı durumda olan işçilerin kıdem ve ihbar tazminatları gibi alacaklarını alamamalarına neden olmaktadır. Bu düzenlemenin yapılış nedenine bakıldığında da Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10. maddesi anlamında eşitlik ilkesine aykırı bir durumun ortaya çıkmaması için varlığı elzem olan haklı bir nedene dayanmadığı görülmektedir. Devlet, maden işçilerinden bazılarının kıdem ve ihbar tazminatları türünden alacak haklarını güvencelerken; benzer durumda olan diğer maden işçilerinin aynı haklarını, aralarında bir ayırım yapmayı haklı kılacak bir neden bulunmadığı halde eşitlik ilkesine aykırı şekilde, olumlu edim yükümlülüğünü yerine getirmekten kaçınmaktadır. Bu nedenle söz konusu düzenleme, "Manisa ili Soma ilçesi" ibaresi yönünden kanun önünde eşitlik ilkesini zedeleyen bir durum yaratmaktadır ve iptali gerekir.

Söz konusu yasal hakkın tesisinde yapılan bir diğer mekânsal kısıtlama da hak tesisinin "Işıklar, Atabacası ve Geventepe ocaklarında" ibaresi ile sadece bir işletmenin üç ocağıyla sınırlandırılmasıdır. Yukarıda da bahsedildiği üzere Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesini zedeleyici nitelikte olan bu düzenleme, sadece Işıklar, Atabacası ve Geventepe ocaklarında çalışan işçiler için düzenlenmiştir. Oysa sadece aynı ilçe sınırları içerisinde 3 adet ocak daha bulunmaktadır. Türkiye genelinde Türkiye Kömür işletmeleri ile imzalanan rödovans sözleşmeleri kapsamında yüzlerce ocak faaliyet göstermektedir. Söz konusu düzenleme nedeniyle rödovans sözleşmesi imzalamış şirketlerde çalışan ve kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde iş akdi sonlanmış işçilerin kıdem ve ihbar tazminatları ile diğer alacaklarından madenlerin asıl sahibi olan TKİ'nin sorumlu tutulmamasının, TKİ'nin hukuki sorumluluğunun sadece Soma ilçesinde yer alan üç ocakla sınırlı tutulmasının haklı bir gerekçesi de bulunmamaktadır. Bu düzenleme, kanun önünde eşitlik ilkesini zedeleyen bir düzenlemedir. Bu nedenle iptali gerekir. Söz konusu düzenleme, aynı zamanda hukuk devleti ilkesini de zedeleyen bir düzenlemedir. Sosyal hukuk devleti güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak ve eşitsizlikleri elden geldiğince kaldırmak suretiyle adaleti tesis etmekle görevlidir. Oysa yukarıda işaret edilen ve alıntı yapılan çeşitli Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği üzere söz konusu düzenleme, aynı durumda olan işçileri koruyucu düzenlemenin kapsamı dışında bırakarak haklarının zamanaşımı nedeniyle veya işverenin ödeme aczine düşmesi gibi nedenlerle ortadan kalkmasına neden olmaktadır. Sosyal hukuk devleti, devlet olmaktan ziyade maden mülkiyetine sahip olması nedeniyle asıl işveren olarak bu sorumluluğunu yerine getirmesi gereken devlettir. Bu çerçevede söz konusu ibare, Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen "toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı" sosyal hukuk devleti ilkesini zedeleyici bir niteliktedir ve iptali gerekir.

Üçüncü olarak "ve 13/5/2014 tarihinde meydana gelen maden ocağı kazası sonrasında" ibaresi de, yine süre olarak hak sınırlaması getiren bir düzenlemedir. Türkiye'de tarihteki en büyük maden kazası olarak tanımlanan Soma Maden kazasının bir milat olarak alınması, bundan önceki kazaların veya maden ocaklarında rödovansla çalışan firmaların ödeme aczine düşmesi nedeniyle ücretle çalışan işçilerin kazanılmış haklarını alamamaları Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen sosyal hukuk devleti ilkesiyle uyumsuzdur. Sosyal hukuk devleti, haklar açısından yurttaşları arasında ayrımcı bir uygulamanın ortaya çıkmasına müsaade etmeyen ve kanunların aynı durum ve statüde olan kişilere eşit bir biçimde uygulanmasını sağlayan devlettir. Anayasa'nın "Temel Haklar ve Ödevler" başlıklı ikinci kısmının üçüncü bölümünde öngörülen sosyal ve ekonomik haklar; herkes, her işçi ya da her çalışan için geçerlidir. Yine Uluslararası Çalışma Örgütü'nün, Türkiye'nin de taraf olduğu, 2 Haziran 1982 tarihli 158 No'lu Hizmet İlişkisine Son Verilmesi Sözleşmesi'nin kıdem tazminatına ilişkin 12. maddesi de, bu hakkı, hizmet ilişkisine son verilen her işçiye ilişkin olarak güvenceler. Oysa

yapılan düzenleme ile TKİ ile rödovans sözleşmesi imzalamış ve bu çerçevede çalışanların kanunlardan doğan haklarını kendilerine vermemiş olan şirketlerde çalışan işçilerin bu düzenleme ile ayrımcılığa maruz kalması sosyal hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bu nedenle söz konusu ibare, Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır, iptali gerekir. Ayrıca, söz konusu ibare, Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesini de zedeleyen bir düzenlemedir. Bu tarihin, tabi olunan hukuki rejimin kıstası olarak belirlenmesinin ve benzer durumdaki maden işçilerinin hak kaybı açısından esas alınmasının herhangi bir haklı gerekçesi bulunmamaktadır. Aynı durumda olan işçiler açısından 13/5/2014 tarihinden önce veya sonra hak kazandığı bir tazminatın veya ücretin/alacağın sadece bir tarihle bağlı olarak kendisine ödenmesi veya ödenmemesi hakkın niteliğini ortadan kaldırıcı bir durum yaratamaz. Bir hak tesisi yapılmışsa bu durumda hakkın aynı durumda olan bütün yurttaşlara eşit bir biçimde uygulanması gerekir. Kaldı ki iptali istenen ibare, aynı işi gören bir meslek kategorisi içerisinde fırsat ve olanak eşitsizliğini derinleştirmek suretiyle sosyal hak temelinde ayrımcılık derecesinde açık bir eşitsizlik yaratmaktadır. Bu nedenle de söz konusu ibare, Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaktadır, iptali gerekir.

Son olarak düzenlemedeki "kıdem tazminatını ve/veya iş sözleşmesinin bildirim şartına uyulmaksızın feshinden kaynaklanan" ibaresi de işçi alacaklarından TKİ tarafından ödenecek olan alacakların sadece kıdem ve ihbar tazminatı ile sınırlandırılması nedeniyle Anayasa'ya aykırılık oluşturmaktadır. Özellikle düzenleme kapsamındaki işçilerin hukuki olarak hak kazandıkları tazminatlar arasında iş kazası nedeniyle ortaya çıkan uzuv kaybı, iş göremezlik, çalışma gücü kaybı gibi nedenlerle borçlar kanunu çerçevesinde işverenin kusur veya kusursuz sorumluluk çerçevesinde yargı kararlarıyla ödemekle yükümlü olduğu maluliyete dayalı tazminatlar bu kapsama dahil edilmemiştir. İşçiler açısından söz konusu tazminatta kıdem ve ihbar tazminatı gibi bir işçilik alacağı türüdür. Anayasa'nın 35. maddesi çerçevesinde işçinin mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilmesi gerekir. Oysa yasa koyucunun hiçbir haklı gerekçe olmadan sadece akdin feshinden kaynaklanan yaptırım türü olan tazminatları koruma altına alırken işverenin kusur sorumluluğundan kaynaklı tazminat türlerini korumaması, sosyal devlet olma sorumluluğuyla bağdaşmaz. Sosyal devlet, yurttaşlarından güçsüz olanları koruma yükümlülüğündedir. Bu çerçevede işverenlerin, özellikle maden işverenlerinin iş akdi nedeniyle ortaya çıkan ücret ve diğer işçilik alacaklarını ödememesi, acze düşmesi veya iflas gibi yöntemler aracılığıyla tahakkuk etmiş işçi alacaklarını ödememesi karşısında devletin işçileri koruyucu tedbirler alması sosyal devletin gereği olduğu gibi Anayasa'nın 49. maddesinde güvence altına alınan çalışma hakkı kapsamındadır. Bu hakkın kullanımını sağlama sosyal hukuk devleti ilkesinin gereğidir. Çalışma ilişkisi içerisinde olan çalışanın ortaya çıkan ücret ve diğer alacak haklarının korunması da bu çerçevede devlet açısından bir yükümlülük olarak karşımıza çıkar. Bu nedenle, ücret ve ücrete bağlı fazla mesai ücreti, yıllık izin ücreti gibi tahakkuk etmiş hakların da akdin feshine karşı koruyucu olan tazminat hakkı kadar korunması gerekirken bu kapsam içerisinde yer almaması sosyal devlet ilkesini zedeleyen bir nitelik taşımaktadır. Bu çerçevede söz konusu düzenleme Anayasa'nın 2. maddesinde güvence altına alınan sosyal hukuk devleti ilkesini zedelemektedir ve Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. Bu nedenle iptali talep edilmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin işaret ettiği üzere, "Anayasa'nın 35. maddesi ile [AİHS'ye Ek] 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin koruma alanı içinde yer alan menfaatlerin kapsamına, mevcut bir mülk ("existing possessions") girebileceği gibi alacak hakları (AYM, E.2000/42, K.2001/361, K.T. 10/12/2001; AYM, E.2006/142, K.2008/148, K.T. 24/9/2008) veya kesin bir şekilde tanımlanmış talep hakları ("claims") da girebilir. Bu kapsamda bir alacak hakkı ya da talebin, mülkiyet hakkı kapsamında korunması için mahkeme hükmü, hakem kararı veya idari karar gibi yeterli derecede icra edilebilir kılınması halinde bir "mülk" teşkil edebilir ..." (AİHM,

Yasemin Mutlu başvurusu, başvuru no: 2013/1426, K.T.: 25/3/2014, R.G.: 18/6/2015-29390, §35). Anayasa'nın, yukarıda tanımlandığı kapsamdaki sosyal devlet ilkesini içeren 2. maddesini ve çalışanları koruma ödevini öngören 49. maddesini gözeten sistematik yorum çerçevesinde tespit edilmek gerekir ki; ihtilafli düzenleme, sosyal devletin, işçilerin mülkiyet hakkı oluşturan kıdem ve ihbar tazminatı dışı alacaklarını korumaya dair pozitif yükümlülüğünü ve şu halde Anayasa'nın 35. maddesini de ihlal etmektedir.

İhtilafli düzenleme, aynı zamanda, Anayasa'nın, devletin çalışanları koruma ödevini öngören 49. maddesine aykırılık taşımaktadır. Kıdem ve ihbar tazminatlarının TKİ tarafından ödenmesine ilişkin kural nasıl devletin çalışanları koruma ödevinin bir tezahürü ise, çalışanların maruz kaldıkları iş kazaları kaynaklı alacakları güvencelemek de, yine devletin ödevidir. Uluslararası Çalışma Örgütü Anayasası'nın Başlangıç bölümünde, "işçilerin genel ve mesleki hastalıklara ve iş sırasında meydana gelen kazalara karşı korunması" gerekliliğine de işaret edilmiştir. Devletin bu koruma yükümlülüğü, iş kazaları kaynaklı işçi alacaklarının güvenceleme ödevini de içermek gerekir. Oysa iptal isteminde bulunulan kural, kıdem ve ihbar tazminatları dışındaki işçi alacaklarını konu bakımından uygulama alanı dışında bırakmaktadır ve bu itibarla da Anayasa'nın 49. maddesine aykırılık taşımaktadır.

Düzenleme, aynı zamanda Anayasa'nın kanun önünde eşitlik ilkesini öngören 10. maddesine de aykırıdır. Kıdem tazminatı ve/veya iş sözleşmesinin bildirim şartına uyulmaksızın feshinden kaynaklanan alacakları olan maden işçileriyle, iş kazası nedeniyle ortaya çıkan uzuv kaybı, iş göremezlik, çalışma gücü kaybı gibi nedenlerle Borçlar Kanunu çerçevesinde işverenin kusur veya kusursuz sorumluluk çerçevesinde yargı kararlarıyla ödemekle yükümlü olduğu maluliyete dayalı tazminatlar ve ilgili diğer işçi alacakları bakımından alacaklı olan maden işçileri, maden işçisi sıfatıyla hak kazanılmış ve ödenmemiş işçi alacaklarına sahip olmak bakımından aynı durumdadır. Düzenleme konusu açısından ve sosyal devlet ilkesinin anayasal önemi dikkate alındığında, kategoriler arasında benzerliğin bulunup bulunmadığının tayininde temel alınması gereken baskın nitelik, işçi alacağının türü değil ama maden işçisi sıfatıyla hak kazanılan ve alınamayan işçi alacaklarının varlığıdır. Söz konusu benzer maden işçisi kategorileri arasındaysa, kıdem ve ihbar tazminatlarının TKİ tarafından ödenmesi ve diğer alacakların TKİ tarafından ödenmemesine ilişkin olarak kanun koyucu tarafından tesis edilen ayırım, haklı bir nedene dayanmamaktadır. Anayasa'nın sosyal devlet ilkesini düzenleyen 2. maddesi ve devletin çalışanları koruma ödevini açıkça tanımlayan 49. maddesi dikkate alındığında, devletin işçileri koruyacağı işçi alacağı türleri açısından keyfi ayrımlara gitmesi ve işçilik sıfatına bağlı temel bazı alacak türlerini sosyal devletin koruma kapsamının dışında tutmasının mümkün olmaması gerekir. Uluslararası Çalışma Örgütü Anayasası'nın Başlangıç bölümünde, "işçilerin genel ve mesleki hastalıklara ve iş sırasında meydana gelen kazalara karşı korunması" gerekliliğine de işaret edilmiştir. Devletin sosyal koruma ödevinin her işçi açısından ve işçilik sıfatına bağlı her temel alacak bakımından aynı şekilde geçerli olduğu ve bu cümleden olarak da, işçilerin iş kazalarına bağlı alacaklarının da devlet tarafından güvencelenmesi gereği hususunda, bir tereddüt bulunmamaktadır. Yukarıda da alıntılı olduğu üzere; Anayasa Mahkemesi, 2015/67 Esas ve 2016/21 sayılı kararında, "sosyal hukuk devleti[ni], insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, kişi hak ve özgürlükleriyle kamu yararı arasında adil bir denge kurabilen, çalışma hayatını geliştirmek ve ekonomik önlemler olarak çalışanlarını koruyan, onların insan onuruna uygun hayat sürdürmelerini sağlayan", "güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak sosyal adaleti ve toplumsal dengeleri gözetin" devlet olarak tanımlanmıştır. İş kazası sebebiyle hak kazanılan tazminatların ve ilgili diğer işçi alacaklarının iptal davası konusu düzenleme kapsamı dışında tutulması, devletin, Anayasa Mahkemesi tarafından isabetle sıralanan bu ödevleriyle çelişmektedir. İhtilafli düzenlemenin TKİ tarafından ödenecek ve ödenmeyecek işçi alacakları

Esas Sayısı : 2020/75
Karar sayısı : 2023/188

yönünden yaptığı ayırım, kıdem ve ihbar tazminatı dışında işçi alacaklarına sahip olan maden işçileri açısından, Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen kanun önünde eşitlik ilkesini ihlal etmektedir.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, 7252 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle 4857 sayılı Kanuna eklenen geçici 11. maddenin birinci fıkrasındaki "Manisa ili Soma ilçesinde", "yer alan Işıklar, Atabacası ve Geventepe ocaklarında", "13/5/2014 tarihinde meydana gelen maden ocağı kazası sonrasında" ve "kıdem tazminatını ve/veya iş sözleşmesinin bildirim şartına uyulmaksızın feshinden kaynaklanan" ibareleri, Anayasanın 2., 10., 35. ve 49. maddelerine aykırıdır, iptali talep edilmektedir.

III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

23/7/2020 tarih ve 7252 Sayılı Dijital Mecralar Komisyonu Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile getirilen iptali talep edilen düzenleme hukuka aykırı değişiklikler yapmaktadır. Çalışanların haklarını zedeleyen, kamu yararına aykırı olan, telafisi mümkün olmayacak sonuçlara yol açacak bu düzenlemelerin iptal davası sonuçlanana kadar yürürlüğünün durdurulması gerekmektedir.

Nitekim, Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti sayılmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasa'ya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükmün iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğünün de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesi'ne dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

23/7/2020 tarih ve 7252 Sayılı Dijital Mecralar Komisyonu Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un; 6. maddesiyle 4857 sayılı Kanuna eklenen geçici 11. maddenin birinci fıkrasındaki "Manisa ili Soma ilçesinde", "yer alan Işıklar, Atabacası ve Geventepe ocaklarında", "13/5/2014 tarihinde meydana gelen maden ocağı kazası sonrasında" ve "kıdem tazminatını ve/veya iş sözleşmesinin bildirim şartına uyulmaksızın feshinden kaynaklanan" ibareleri, Anayasanın 2., 10., 35. ve 49. maddelerine, aykırı olduğundan iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."